

ਇੰਮਊਸ ਨੂੰ ਜਾਣ

ਵਾਲਾ ਰਾਹ

(ਲੂਕਾ 24:13-36)

ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ‘ਰੋਡ’ ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ‘ਰੋਡ ਟੂ ਜ਼ਿਜ਼ੀਬਾਰ’ (1941), ‘ਰੋਡ ਟੂ ਮੋਰੋਕੋ’ (1942), ‘ਰੋਡ ਟੂ ਬਾਲੀ’ (1952) ਵਿਚ ਬਿੰਗ ਰੌਸਬੀ ਅਤੇ ਬੌਬ ਹੋਪ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬੜੀਆਂ ਪਸੰਦ ਸਨ। ਲੂਕਾ 24 ਵਿਚ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ‘ਰੋਡ (ਯਾਨੀ ਰਾਹ) ਦੀ ਕਹਾਣੀ’ ਹੈ। ਪਰ ਲੂਕਾ 24 ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਦਿਲ ਨੂੰ ਫੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਹਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੂਹਾਨੀ ਅਰਥ ਸਨ।

ਇਸ ਪਾਠ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਮੈਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਆਇਤ 21 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕਰੇ।’ ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਆਸ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਸ ਨੂੰ ਬੁਝਾਇਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਗਦਿਆਂ ਵੇਖਾਂਗੇ।

ਆਸ ਬੁਝਾਈ ਗਈ (ਲੂਕਾ 24:13, 14)

ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਰੇ ਲੂਕਾ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਕਬਰ ਤੇ ਆ ਕੇ ਦੋ ਫਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 1-7)। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ‘ਗਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ’ (ਆਇਤ 9), ਦੱਸਣ ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੌੜ ਕੇ ਕਬਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕਬਰ ਖਾਲੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ (ਆਇਤ 12)। ਆਇਤ 13 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਦਰਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।¹ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਣ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ‘ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਓਸੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਜਣੇ ਇੰਮਊਸ ਨਾਉਂ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਪੰਜ ਕੋਹ ਵਾਟ ਤੇ ਹੈ’ (ਆਇਤ 13)। ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਬਰ ਖਾਲੀ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਹੀ ਸੀ। ‘ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਜਣੇ’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਇਤ 9 ਵਿਚਲੇ ‘ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ’ ਵਾਲੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੂਹ ‘ਚੋਂ’ ਦੋ ਜਣੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਕਲਿਓਪਸ ਸੀ (ਆਇਤ 18);² ਅਤੇ ਦੂਜੇ

ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਲਿਓਪਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ।³ ਦੋਵੇਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਇੰਮੂਸ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲ⁴ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।⁵

“ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ”-ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿੰਨੇ ਖਾਸ ਹਨ। ਮੈਂ ਜਦ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਘਰ ਪਰਤਣ ਤਕ ਦਿਨ ਹੀ ਗਿਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।⁶ ਅਸੀਂ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਐਧਰ ਓਧਰ ਬਸੰਤ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮੌਸਮ ਸੀ। ਘਾਹ ਹਰਾ ਸੀ, ਬੂਟੇ ਪੁੰਗਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਫੁੱਲ ਖਿੜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਛੀ ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤੁਰਦਿਆਂ, ਜਾਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਥਰੂ ਸੁੱਕ ਗਏ ਸਨ,⁷ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਜਨਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਇਸ ਰਾਹ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਪੈੜਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਸੀ; ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਨਿੰਮੋਝੂਣੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

“ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਖੇ ਜੋ ਬੀਤੀਆਂ ਸਨ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਸਨ” (ਆਇਤ 14)। “ਸਭਨਾਂ” ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; ਸਗੋਂ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖ਼ਬਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਕਬਰ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਹਕੀਕਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਕਬਰ ਖਾਲੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਆਇਤ 15 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ “ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਸਨ” ਅਤੇ ਆਇਤ 17 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਆਪੋ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ” ਸਨ। ਮੂਲ ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੇਂਦ ਸੁੱਟਣ ਵਾਂਗ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਗੱਲਾਂ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦੇ, ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸੋਚਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ, ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਗੌਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁੜ-ਘੁੜ ਕੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਰਾਹ ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਤਨਹਾ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਖ਼ੁਦਾ ਜੀਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਆਸ ਬੁਝ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੰਨਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਓਨਾ ਇੰਮੂਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਹੋਰ ਉਲਝ ਗਏ। ਦੋ ਚੇਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਲੜਖੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚੱਲੇ ਹਾਂ।

ਆਸ ਫੇਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ (ਲੂਕਾ 24:15-17)

“ਅਤੇ ਐਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਬਾਤ ਅਰ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਆਪ ਨੇੜੇ ਆਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਗਿਆ” (ਆਇਤ 15)। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਲਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਨਬੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹ ਹੋਰ

ਤੇਜ਼-ਤੇਜ਼ ਤੁਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਅਜਨਬੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲ ਗਿਆ।

ਆਇਤ 16 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਨਾ ਸਿਆਣਨ।’’ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ‘‘ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ’’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਖੁਦਾਈ ਦਖਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤਕ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਨਾਮੁਮਕਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਵੇਖੋ ਆਇਤ 31)।

ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਦੀ ਦੇਹ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲੀ ਦੇਹ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਸੀ। ਮਰਕੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘‘ਇਹ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਨੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹ ਚੱਲਦੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੱਲ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਵਿਖਾਲੀ ਦਿੱਤੀ’’ (ਮਰਕੁਸ 16: 12)। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੀ ਦੇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਦੇਹ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਫਰਕ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15: 44)। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਦੇਹ ਵਿਚ ਹੋ ਕੇ ਯਿਸੂ ਤਾਲਾ ਲੱਗੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਵੀ ਲੰਘ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ’ਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 20: 14; 21: 4; ਮੱਤੀ 28: 17): ਮਰੀਅਮ ਮਗਦਲੀਨੀ ਕਬਰ ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਚੇਲੇ ਗਲੀਲ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿਚ ਸਨ।^੯ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਸਕੇ।

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ’ਚ ਕਬਰ, ਉਹਦਾ ਵੱਡਾ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਲਾਲ ਰੋਮੀ ਮੋਹਰ ਐਨੇ ਸਮਾ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਜੀ ਉੱਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਬਾਅਦ ਜੀ ਉੱਠਣ ਸਮੇਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ (ਮੱਤੀ 12: 38-40; ਯੂਹੰਨਾ 2: 19-21; ਆਦਿ)। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਰੂਪ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘‘ਜਦ ਤੀਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾ ਜੀ ਉੱਠੇ ਇਸ ਦਰਸ਼ਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਿਓ’’ (ਮੱਤੀ 17: 9)। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ, ਉਹਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ‘‘ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਫੜਵਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਤੀਏ ਦਿਨ ਜੀ ਉੱਠੇਗਾ’’ (ਮੱਤੀ 17: 22, 23)। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਯਿਸੂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰੱਬੀ ਯੋਜਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ’ਚ ਬੈਠੀ ਗੱਲ ਕਾਰਣ ਸਮਝ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਰਹਿਣ (ਮੱਤੀ 13: 15)। ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਮਸੀਹਾ ਕਿਵੇਂ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ‘‘ਰੁਕਾਵਟ’’ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਉਹ ਮਸੀਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਹਨੂੰ ਨਾ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ,^੯ ਯਿਸੂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ‘‘ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲਾਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਤਾਂ ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਖਲੋ ਗਏ’’ (ਆਇਤ 17)। ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਪਲ ਕੁ ਲਈ ਤਾਂ

ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਵੀ ਲੱਗਾ। ਸੋਗ ਨੂੰ ਮਨ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਤੇ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।

ਪਰ ਅਖੀਰ ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ‘‘ਭਲਾ, ਤੂੰਏਂ ਇਕੱਲਾ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਓਪਰਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਾਰਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਬੀਤੀਆਂ ਹਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ?’’ (ਆਇਤ 18)। ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਡਾਂਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਨਬੀ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨਜਾਣ ਹੋਵੇਗਾ! ‘‘... ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ... ਖੁੰਜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ [ਸੀ]’’ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 26:26)। ਕਲਿਓਪਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਖਲੋਤੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਉੱਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ। ਇਹਦੇ ਉਲਟ, ਉਹਨੇ ਸਹਿਜੇ ਜਿਹੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਾਰਤਾਂ?’’ (ਆਇਤ 19ਉ)। ‘‘ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ¹⁰ ਦੇ ਵਿਖੇ ਜਿਹੜਾ ਨਬੀ ਅਰ ਨਾਲੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਬਚਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥੀ ਸੀ’’ (ਆਇਤ 19ਅ)। ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਇਕ ਨਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਵਰਗਾ ਇਕ ਨਬੀ ਹੈ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3:22; 7:37)। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਚਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਵਿਚ ਬਲੀ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਯਾਨੀ ਅਚੰਭੇ ਕੰਮ ਵੇਖੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਸੀ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ ‘‘ਅਨਜਾਣ’’ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ: ‘‘ਅਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਧਾਨ ਜਾਜਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ’’ (ਆਇਤ 20)।¹¹ ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਆਸ ਸੀ ਭਈ ਇਹ ਉਹੋ ਹੈ ਜੋ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ ਕਰੇ’’ (ਆਇਤ 21ਉ)। ਸ਼ਾਇਦ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਹੜੀ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ‘‘ਹੋਸੰਨਾ!’’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਮੀਦਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਉਹ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ‘‘ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਨਿਸਤਾਰਾ’’ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਰੂਹਾਨੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹਾ ਸ਼ਾਨ-ਓ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਰੋਮੀਆਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਵੇਗਾ। ਸਲੀਬ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ‘‘ਆਸ ਸੀ’’ ਸ਼ਬਦ ਭੂਤ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਵੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ-ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਫਿਰ, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ।

ਮੈਂ ਕਲਿਓਪਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ‘‘ਅਰ ਇਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਝ ਐਸ ਮਾਜਰੇ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਹੋ

ਗਿਆ ਹੈ' (ਆਇਤ 21ਅ)। 'ਤੀਜਾ ਦਿਨ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਅਰਥ ਵਾਲਾ ਹੈ। 'ਤੀਜਾ ਦਿਨ'-ਯਾਨੀ ਉਹੀ ਦਿਨ ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠੇਗਾ (ਮੱਤੀ 16:21; 17:23; ਆਦਿ)!' ਪਰ ਕਲਿਓਪਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, 'ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਰੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਬੀਤਣ ਵਾਲਾ ਹੈ-ਸਗੋਂ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤਕ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।'

ਜਦ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਪਰਿਪੇਖ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਬੁਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵੇਂ ਚੇਲੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਕੇ ਮਾਯੂਸ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ; ਉਹ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਨ। ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਝਣ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸੀ:

ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਤੀਵੀ ਨੇ ਭੀ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੜਕੇ ਕਬਰ ਤੇ ਗਈਆਂ। ਅਤੇ ਜਾਂ ਉਹ ਦੀ ਲੋਥ ਨਾ ਪਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਖਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਣ ਭੀ ਹੋਇਆ ਜਿਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਭਈ ਉਹ ਜੀਉਂਦਾ ਹੈ! (ਆਇਤ 22, 23)।

ਆਇਤ 11 ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜਦ 'ਗਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ' ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮਲੂਮ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਨਾ ਮੰਨਿਆ।' ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ।

ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੇਲੇ ਸਿੱਧੜ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਬੇ-ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ!

ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ: 'ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕੁ ਕਬਰ ਉੱਤੇ ਗਏ ਅਰ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਤੀਵੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤਿਹੋ ਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਡਿੱਠਾ' (ਆਇਤ 24)। ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੈ (ਲੂਕਾ 24:12; ਯੂਹੰਨਾ 20:1-10)। ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਤ ਹੈ। ਕਬਰ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਦੇਹ ਗਾਇਬ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੂਤ ਤੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਲਝ ਗਏ।¹²

ਯਿਸੂ ਨੇ ਬੜੇ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਬੋਲਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਤ੍ਰਾਹ ਨਿੱਕਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ: 'ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਹੇ ਬੇਸਮਝੇ ਅਰ ਨਬੀਆਂ ਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਬਚਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਤੀਤ

ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲਿਓ' (ਆਇਤ 25)! ਯੂਨਾਨੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਬੇਵਕੂਫ਼'। ਯਿਸੂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਠੋਕਰ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਇਕ ਅਨੁਵਾਦ ਦ ਨਿਊ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ 'ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਨਾਸਮਝ ਹੋ' ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਵਾਦ¹³ ਵਿਚ 'ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਬੁੱਧੁ ਹੋ' ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ!

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੌਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਨਰਮਾਈ ਨਾਲ, ਭਰੇ ਹੋਏ ਗਲੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਭ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਸੀਹਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਹਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਪਸ਼ਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਪਤ 3: 15 ਵਿਚ ਮਸੀਹਾ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਬੂਰ 22 ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਆਇਤ 16) ਅਤੇ ਸਲੀਬ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: 'ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ, ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?' (ਆਇਤ 1)। ਯਸਾਯਾਹ 53 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦੁੱਖੀ ਦਾਸ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਆਇਤ 5 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਉਹ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਘਾਇਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਾਡੀਆਂ ਬਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੁਚਲਿਆ ਗਿਆ।'

ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਯਿਸੂ ਦੇ 'ਸਭ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ: 'ਹੇ ਬੇਸਮਝੇ ਅਰ ਨਬੀਆਂ ਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਬਚਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਤੀਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲਿਓ!' ਚੇਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੁਝ ਕੁ ਹਨ; ਉਹ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਨਬੂਵਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਉਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਜਿਹਨੂੰ ਕੌਫ਼ਮੈਨ ਨੇ ਬਾਈਬਲ ਦਾ 'ਕੈਂਚੀ ਅਤੇ-ਚਿਪਕਾਉਣਾ' ਕਿਹਾ ਹੈ।¹⁴

ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵਚਨ ਲਈ 'ਕੈਂਚੀ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣਾ' ਦਾ ਢੰਗ ਹੀ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਗਈ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਗੱਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਨੰਤ ਸਵਰਗ ਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਨੰਤ ਨਰਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਜੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੇਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ 'ਬੇਸਮਝ ਅਤੇ ਪਰਤੀਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਢਿੱਲੇ' ਹਾਂ!

ਯਿਸੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਕੀ ਮਸੀਹ [ਖ੍ਰਿਸਟਸ¹⁵] ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਤੇਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੇ?' (ਆਇਤ 26)। 'ਜ਼ਰੂਰੀ' ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *κρί* ਹੈ, ਜਿਹਦਾ ਅਰਥ ਹੈ *ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ*। ਸਲੀਬ ਉਹਦੇ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ!

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਮਸੀਹ ਲਈ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ

ਆਇਆ ਸੀ। ‘ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲਾ ਮਸੀਹ’ ਸ਼ਬਦ ਆਪਸ ‘ਚ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਰੱਬੀ (ਪਰਮ ਗੁਰੂ) ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਕ ਤੇ ਯਸਾਯਾਹ 53 ਵਰਗੇ ਅਧਿਆਇ ਸਿਖਾਉਣ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਲਈ ਤਾਂ ਵਰਤਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੌਲਸ ਨੇ ਸਲੀਬ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ‘ਠੋਕਰ ਦਾ ਕਾਰਣ’ ਕਿਹਾ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:23)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ-ਅਸਲ ‘ਚ, ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਰਾਹ ਦੁੱਖ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਤਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।¹⁶

ਇਹਨਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਯਿਸੂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ? ‘ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਅਰ ਸਭਨਾਂ ਨਬੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸਿਆ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਭਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ’ (ਆਇਤ 27)। ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤਾਂ ਅਹਿਮ ਹੈ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 10:17)!

ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਪੂਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਬਾਈਬਲ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਦੋ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਗਿਆ, ਆਪ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੋਗੇ? ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਤਿਨ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਬੂਵਤਾਂ ਮਸੀਹਾ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਸਪਸ਼ਟ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਕੋਈ ਰੂਪ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਰੂਪ ਨਹੀਂ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੂਸਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਾਪ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ‘ਪਹਿਲੀ ਸੰਤਾਨ’ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ (ਉਤਪਤ 3:15)। ਉਹਨੇ ਮਲਾਕੀ ਤਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਵਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹਨੇ ਮਸੀਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਮਲਾਕੀ 3:1 ਤੋਂ)। ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ!

ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਭਲਾ ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ, ‘ਮੇਰੇ ਥੈਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਕੱਢੋ ਅਤੇ ਚਲਦੇ ਚੱਲਦੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਹਵਾਲੇ ਦੱਸਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਉਤਪਤ 3:15 ਕੱਢੋ।...’? ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਆਮ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਹਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹⁷ ਯਿਸੂ ਇਹਨਾਂ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਈਬਲ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੀ! ਉਹਨੇ ਬਾਈਬਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।¹⁸ ਨਾਲੇ, ਦੋਵੇਂ ਚੇਲੇ ਵੀ ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਨਬੀ ਸਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦੇ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ‘ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ! ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਹੈ! ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਜ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ!’

ਯਿਸੂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਾਉਣ ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਸ ਜਗ ਗਈ। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ: ‘ਜਾਂ ਉਹ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ

ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਗਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ?’ (ਆਇਤ 32)। ਉਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਜਿਹੜੀ ਲਗਭਗ ਬੁਝ ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਗਣ ਲੱਗੀ। ਜੇ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹ ਸਭ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਲੀਬ ਹਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਫ਼ਤਹਿ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਇਲਾਵਾ ਵਚਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਸੀਹ ਦਾ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਸ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਗ ਗਈ ਸੀ!

ਆਸ ਪਛਾਣੀ ਗਈ (ਲੂਕਾ 24:28-32)

ਯਿਸੂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਚਾਨਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਘਰ ਲਾਗੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ‘ਉਹ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ’ (ਆਇਤ 28ਓ)। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।

‘ਅਰ [ਯਿਸੂ] ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਕੀਤਾ’ (ਆਇਤ 28ਅ)। ਯਿਸੂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਚਾਲ ਨਹੀਂ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਵਿਹਾਰ ਸਭ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਚੇਲੇ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਭਾਗ ਹੈ! ਜੇ ਯਿਸੂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੀ ਉੱਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ! ¹⁹ (ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ!)

‘ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਅਟਕਾ ਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੰਝ ਪੈ ਗਈ’ (ਆਇਤ 29ਓ)। NIV ਵਿਚ ‘ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ’ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਦਾ ਹੈ, ਹੈ ਨਾ? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਕਦੇ ਆਓ ਨਾ ਸਾਡੇ ਗਰੀਬਖਾਨੇ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ’ ਜਾਂ ‘ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਖਾਣਾ ਖਾਓ’ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੇਲੇ ਦਿਲੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਯਿਸੂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਰੁਕੇ। ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ: ‘ਰਾਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਸੜਕ ਤੇ ਬੜਾ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਨਾਲੇ, ਚੋਰਾਂ ਡਾਕੂਆਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਸੋ ਅੱਜ ਰਾਤ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹੋ!’

ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨ ਲਈ। ‘ਅਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਟਿਕਣ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਗਿਆ’ (ਆਇਤ 29ਅ)। ਯਿਸੂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:20) ²⁰

‘‘ਇਉਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਨੂੰ ਬੈਠਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਬਰਕਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਤੋੜ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾਈ’’ (ਆਇਤ 30)। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਟੀ ਲਈ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਿਸੂ ਤੋਂ ਐਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਉਹਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜੇ ਕੁਝ ਯਿਸੂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕੀਤਾ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਵਾਉਣ (ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਲੂਕਾ 9:16) ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਭੋਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹਨੂੰ ਰੋਟੀ ਤੇ ਬਰਕਤ ਦੇਣ ਬਾਅਦ ਤੋੜਦਿਆਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

ਜਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ, ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਸੀ। ‘‘ਤਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ²¹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਣ ਲਿਆ’’ (ਆਇਤ 31ਓ)। ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਅਚਾਨਕ ਉਹਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਆਇਤ 35 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘‘ਰੋਟੀ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸਿਆਣਿਆ।’’ ਸ਼ਾਇਦ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਉਹਦਾ ਢੰਗ ਨਿਰਾਲਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਆ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਦਾ ਢੰਗ ਨਿਰਾਲਾ ਸੀ; ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ‘‘ਹੇ ਪਿਤਾ’’ (ਮੱਤੀ 6:9), ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਉਹਨੇ ‘‘ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ’’ ਕਿਹਾ (ਯੂਹੰਨਾ 10:29)। ਸ਼ਾਇਦ ਹੱਥ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਫੜਨ ਸਮੇਂ, ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਕਿੱਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੇਖ ਲਏ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦਿਸ਼ ਹਟਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ (ਆਇਤ 16)। ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਯਿਸੂ ਹੀ ਸੀ!²² ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਯਿਸੂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ!

ਅਗਲਾ ਵਾਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਬਾਅਦ, ਉਹਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦਲੇਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ: ‘‘ਅਰ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ’’ (ਆਇਤ 31ਅ)। ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਗੋਂ ਇਹਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਉਹ ਉੱਥੇ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਬੂਤ! ਉਹ ਜਾ ਚੁਕਿਆ ਸੀ!

ਯਿਸੂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ। ਆਇਤ 36 ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਰਾਤ ਜਦ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਸਨ ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਸਗੋਂ, ਯਿਸੂ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਜਿਸਮ ਵਿਚ ਮਹਿਦੂਦ ਸੀ। ਉਹ ਇਨਸਾਨੀ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਚੱਲਦਾ, ਇਨਸਾਨੀ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਓਵੇਂ ਹੀ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਉਹ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਮੈਂ ਹੁਣ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ! ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਵੀ

ਸਗੋਂ ਹਰ ਥਾਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ! ਬੇਸ਼ਕ ਮੈਂ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਉਠਾ ਲਿਆ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਹਰ ਥਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।” ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੋਹਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। “ਜਾਂ ਉਹ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਗਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ” (ਆਇਤ 32)? “ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹਦਾ” ਸ਼ਬਦ ਓਸੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹਦਾ ਆਇਤ 31 ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ “ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਰਥ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਆਸ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ (ਲੂਕਾ 24:33-36)

ਇੰਮਊਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜਗਣ ਵਾਲੀ ਆਸ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਕ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਉਹ ਆਸ ਸੀ ਜਿਹਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤਕ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਓਸੇ ਰਾਤ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ! (ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਵੰਡਦੇ ਨਹੀਂ ਤਦ ਤਕ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।) “ਉਹ ਓਸੇ ਘੜੀ [ਅਰਥਾਤ ਓਸੇ ਵੇਲੇ] ਉੱਠ ਕੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਮੁੜੇ” (ਆਇਤ 33ਓ)। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਫਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ। ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਤੁਰ ਪਏ। ਅਜੇ ਉਹ ਸੱਤ ਕੁ ਮੀਲ ਹੀ ਆਏ ਸਨ; ਹੁਣ ਸੱਤ ਮੀਲ ਦਾ ਸਫਰ, ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਤੁਰ ਪਏ।

ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਨੇ “ਗਿਆਰਾਂ ਚੇਲਿਆਂ²³ ਅਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪਾਇਆ” (ਆਇਤ 33ਅ)। ਰਾਤ ਦੇ ਦਸ, ਗਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵੀ ਵੱਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਇਤ 34 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ: “ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਅਰ ਸ਼ਮਊਨ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ!” ਇਹ ਲੋਕ ਤਾਜ਼ੀ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ!²⁴ ਪਰ ਮਰਕੁਸ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 16: 11, 14)।

ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਜੁੜ ਗਈ। “ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ ਭਈ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਤੋੜਨ ਵਿਚ ਅਸਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਕਿੱਕਰ ਸਿਆਤਾ” (ਆਇਤ 35)। ਮੈਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹਰ ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਬੜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਕਈਆਂ ਲਈ ਅਜੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਰਕੁਸ 16: 13 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ [ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ] ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪਰਤੀਤ ਨਾ ਕੀਤੀ।” ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਪੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ!²⁵

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਯਿਸੂ ਅਚਾਨਕ ਆ ਗਿਆ! ‘ਉਹ ਅਜੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਖਲੋਤਾ’ (ਆਇਤ 36)। ਸਮਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਏ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰੀ ਹੋਈ ਆਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ ਜਿਉਂਦੀ ਆਸ ਤਕ ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ!

ਸਾਰ

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਆਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਟਿਮਟਿਮਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੁਝ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਇੰਮਊਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਤੁਹਾਡੀ ਆਸ ਲਗਭਗ ਮਰ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਿਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਮੁਬਾਰਕ ਹੈ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਜਿਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅੱਤ ਦਯਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਜੀਉਂਦੀ ਆਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰਓਂ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ’ (1 ਪਤਰਸ 1:3)।

ਜੀ ਉੱਠਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਣ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ: ਖਾਲੀ ਕਬਰ ਦੀ ਸਚਾਈ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕੀ ਬਦਲਾਅ, ਅਨਿੰਦਣ-ਯੋਗ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ²⁶ ਪਾਠ ਲਈ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਇਤ 34 ਦੇ ਫ਼ਤਹਿਮੰਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਪ੍ਰਭੂ ਸੱਚੀ ਮੁੱਚੀ ਜੀ ਉੱਠਿਆ’ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਣ ਹਨ!

ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਰੋਟੀ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਣ ਕੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਟ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪਿਆਸ ਨਹੀਂ ਬੁਝ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਕੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਸ ਨਹੀਂ ਜਗ ਸਕਦੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਬਪਤਿਸਮੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜੀ ਉੱਠਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਕੇ (ਰੋਮੀਆਂ 6:3-6)।

ਜਦ ਕਲਿਓਪਸ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਸਾਥੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਆਮ ਘਰ ਵਿਚ ਆਮ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਆਮ ਖਾਣਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਆਮ ਦਿਨ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਸੌਂਪ ਦਿਓ ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਮਮੂਲੀ ਦਿਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ!²⁷

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

²⁶ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਮਊਸ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯਿਸੂ ਮਰੀਅਮ ਮਗਦਲੀਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਚਾਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਅਦ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ

ਲਈ, ਚਾਰਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।² ਅਸੀਂ ਕਲਿਓਪਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਓਪਸ ਯੂਜ਼ਫ਼ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤੌਰ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਚਾਚਾ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।³ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਅਨਾਮ ਚੇਲਾ ਲੂਕਾ ਸੀ, ਪਰ 'ਸਾਡੇ ਸਰਦਾਰਾਂ' (ਆਇਤ 20) ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਯਹੂਦੀ ਸਨ (ਲੂਕਾ ਸ਼ਾਇਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸੀ)। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨਾਮ ਚੇਲਾ ਪਤਰਸ ਸੀ, ਪਰ ਆਇਤ 34 ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਆਇਤ 29 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ 'ਕਲਿਓਪਸ ਦੀ ਪਤਨੀ' ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ।⁴ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ 28 ਅਤੇ 29 ਆਇਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘਰ ਇੰਮਉਸ ਵਿਚ ਸੀ।⁵ ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਇੰਮਉਸ ਕਿੱਥੇ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਪੱਛਮ ਜਾਂ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸੀ। ਅੱਜ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ, ਸੱਤ ਨਹੀਂ, 19 ਮੀਲ ਹੈ।⁶ ਮੈਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾ ਵੇਖਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਘਰੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਕਦੀ ਵੀ ਅਰਾਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਨ ਹੀ ਗਿਣਦਾ ਹਾਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਗਿਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ-ਕੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ: 'ਇਸ ਬਿਸਤਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਰਾਤਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਬ ਟੱਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਾਰ ਹੋਰ ਨਹਾਉਣਾ ਹੈ, ਬਸ ਚਾਰ ਵਾਰ ਹੋਰ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ।' ਅਖੀਰ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਣਦਾ ਹਾਂ: 'ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਬਸ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਹੋਰ ਲੱਗਣਗੇ!' ⁷ ਆਇਤ 17 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਉਦਾਸ' ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ।⁸ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ, ਅਖੀਰ ਯਿਸੂ ਜਦ ਸਾਰੇ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਆਤਮਾ ਹੈ (ਲੂਕਾ 24:36)।⁹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰੱਖਿਆ।¹⁰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਯਿਸੂ' ਸਨ (ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ 'ਯਿਸੂ' 'ਯਹੋਸ਼ੂ' ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ)। ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ 'ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ 'ਅਨਜਾਣ ਮੁਸਾਫ਼ਰ' ਲਈ ਯਿਸੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ।

¹¹ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਯਹੂਦੀ ਪਿਲਾਤੂਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰੋਮੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 'ਸਾਡੇ ਸਰਦਾਰ' ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਲਿਓਪਸ ਨੇ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਰੋਮੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ 'ਯਹੂਦੀ ਵਿਰੋਧੀ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਯਹੂਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਲੀਬ ਚੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਦੀ ਹੈ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:23)।¹² ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਉਲਝਣ ਦੀ ਕੁਝ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੇਲੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।¹³ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਕੋਟਨ ਪੈਚ ਵਰਜ਼ਨ।¹⁴ ਜੇਮਸ ਬਰਟਨ ਕੋਫ਼ਮੈਨ, *ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਲੂਕ* (ਅਬਿਲੇਨ, ਟੈਕਸਸ: ਏ. ਸੀ. ਯੂ. ਪ੍ਰੈਸ, 1975), 467. ¹⁵ 'ਮਸੀਹ' ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ 'ਖ੍ਰਿਸਟਸ' ਦਾ ਇਬਰਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ 'ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ' ਹੈ।¹⁶ 'ਭੂ ਲੋਰਡ' ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ 'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਲੀਬ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੇ, ਤਾਂ ਤਾਜ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨ ਸਕਦੇ।' 'ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ' ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸੰਤਾਨ ਲਈ ਕਦੇ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਪੌਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, 'ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖਿਪਤਾ ਸਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਹੈ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 14:22)।¹⁷ ਖੋਜੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਯਸਾਯਾਹ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਾਲੀ ਪੱਤਰੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8) ਬਹੁਤ ਵਿਲੱਖਣ ਸੀ; ਇਹਦੇ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਪਈ ਹੋਵੇਗੀ।¹⁸ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਲੂਕਾ 2:52 ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਗਿਆਨ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ਪੜ੍ਹ ਕੇ।¹⁹ ਸਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਰੁਕਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਲਿਓਪਸ ਬਾਰੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਸੀ! ²⁰ ਯਿਸੂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਉਹਦੀ ਇੱਛਾ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਝੁਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਮੱਤੀ 7:21-23)।

²¹ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਲੱਖਣ ਵਾਕਾਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (2 ਰਾਜਿਆਂ 6:17)। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ! ²² ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕੋਟਨ ਪੈਚ ਵਰਜ਼ਨ ਵਿਚ 'ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ' ਹੈ।²³ 'ਗਿਆਰ੍ਹਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਯਹੂਦਾ ਦੀ ਥਾਂ ਭਰਨ ਤਕ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਿਰ ਤੋਂ 'ਬਾਰਾਂ' ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੂਹਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਥੋਮਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।²⁴ ਇਸ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਪਰ ਪੌਲਸ ਨੇ ਵੀ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:5 ਵਿਚ ਇਹਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਈਬਲ ਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਅਣਕਹੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ: ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ! ²⁵ਆਇਤ 35 ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਸਿਆਤਾ' 'ਜਾਣਨਾ' ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ²⁶ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਇੰਮਊਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਯੂਹੰਨਾ 20:30, 31)। ²⁷ਇੱਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, 'ਸਧਾਰਣ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸਧਾਰਣ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਸਧਾਰਣ ਐਤਵਾਰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ... ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਅੱਗੇ ਸੌਂਪ ਦਿਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਦਿਨ ਅਸਧਾਰਣ ਜਾਂ ਗੈਰ ਮਾਮੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ!'